

MV
June 14
IX/4917 b

HUNGARY

ARMED FORCES   /300/
Army   /301/

A ROUTINE DAY IN THE ARMY.

SOURCE VIENNA: A Sergeant-Major in the Hungarian Army.

DATE OF OBSERVATION: Until mid- April 1956.

ENGLISH SUMMARY: Source, who served first as a draftee and then volunteered for further service, describes an average day of service in the People's Army of Hungary. His remarks on the political education of the soldiers indicate that with the right political attitude one gets ahead faster than with the right technical knowledge. Recruits and older members of the forces have dinned into them night and day the fact that it is a great honor to be fighting for freedom under the guidance of the Soviet Union. The "ideal" of the Hungarian Army is the Red Army.

In this connection the Soviet advisers play an important part and everyone notices that they function not merely as "advisers" but as active masters of the Hungarian Army. It appears -- says source -- that the Russians do not trust their Hungarian comrades and control the entire army through Red Army officers. The Soviet officers are always higher in rank than their Hungarian counterparts.

The general relationship between officers and enlisted men depends on the political standing - i.e., whether one is a Party member or not. The relationship between officers and non-commissioned officers is bad.

The poor food supplies are blamed on the peasants, who allegedly do not provide enough foodstuffs.

EVALUATION COMMENT: This report supplies a general round-up on military service and life in Hungary. The details given on the daily routine, political indoctrination, the soldiers' food, pay, leave and on the usual aspects of military life are in agreement with material available in our files. The presence of Soviet advisers at Hungarian units is confirmed here.

The location of the armorer's school and of the unit where subsource served is confirmed while the names given are not listed in our files.

+

+

+

/more/

"1952- november 13-án bevonultam katonai szolgálat-tételre OROSHÁZARA a 10. tüzérezredhez. 1953 október 25-vel szakaszvezetővé, majd 1953 december 21-én SZTALIN születésnapján őrmesterré léptettek elő. 1954 november 17-én leszereltek, de 1955 április 15-én újra behívtak és egyidejűleg felszólítottak: maradjak benn, mint továbbsszolgáló!" Forrás végzett lakatos volt, és ennek alapján bevonulása után 1953 januárjában átvezényelték a BUDAPEST-i Fegyver és Műmesteri Iskolára /IX. kerület Timót ut. 4 szám/ A tanfolyam elvégzése után visszakerült OROSHÁZARA és tüzérezredének a fegyvermestere lett.

EGY HÉTKÖZNAP A NÉPI HADSEREG SZOLGÁLATÁBAN. Service Duties in the People's Army.

Tényleges állományu főtiszték, tiszték, altiszték és továbbsszolgáló tiszték és altiszték a laktanyán kívül a helyőrség körletében tarthatnak szállást maguknak. Egyébként minden más katonai egyénnek a laktanyában kell tartózkodnia és azt csak engedéllyel hagyhatja el. OROSHÁZÁN a tüzérlaktanya az ÁVH-s laktanya mellett terül el. A háboru előtt lovas tüzérség volt elhelyezve benne. Jelenleg az átalakított istállók szolgálnak légénységi hálótermeknek és egy istállóban körülbelül 120 fő légénységet helyeztek el. Forrás szintén a laktanyában lakott mindaddig, amíg át nem vezényelték FERTŐDRE az ottani hadosztály közvetlen tüzérezredhez, amely a PÁPA-i hadosztályhoz tartozik.

A napi beosztás a honvédségnél általában a következő volt:

Ébresztő: tiszthelyettesek számára 4 óra 45 perc, légénység számára 5 óra, a légénységhez tartoztak az "élhonvédek" /őrs-vezetők/ is. Tizedes már tiszthelyettesnek számít. A szobaparancsnok vezetése mellett 25 percig tartó reggeli torna következett, majd utána hat óráig mosakodás. Hat órákor reggeli volt, amely állt: lebbencslevesből és malátakávéből /"szovjet tea"/ ehhez tíz dekagramm barna kenyéret osztottak ki.

Sajtófoglalkozás: a kiképzés kezdetét rendszerint sajtófoglalkozás előzte meg. Ez elsősorban a Szabad Nép vezércikkének az elemzéséből állt és ha volt például a honvédségről egy cikk, úgy ott ki kellett emelni a cikkel kapcsolatban a honvédség elsőrangú fontosságát. Minden alkalmat megragadtak, hogy kifejezésre juttassák azt aényt, hogy a néphadsereg alaptámasza a Tanácsköztársaságnak.

Katonai kiképzés: csak ezek után kezdődött el a tulajdonképeni katonai kiképzés, amely állt fegyverfogásból, menetgyakorlatból, diszmenetből, harcászatból, terepismeretből, stb. A kiképzés délután 13 óráig tartott, minden órában tíz perc cigaretaszünet. 13 órától 14 óráig ebédszünet, majd utána pihenő volt.

/more/

Az ebéd, hol káposztaleves, bableves szeletke hussal /zene leves a honvédségnél/ hol krumplicigulyás /csuzligumi/, majd gyurtésztá izzel. Általában az étkezést a honvédségnél forrás nem tartja nagyon változatosnak. Az élelmerési nehézségeket sok esetben a parasztság hibájának rótták fel. A kiképzés 14 órától folytatódott este 17 óráig.

Politikai foglalkozás: a kiképzéshez tartozott a politikai foglalkozás, amelyet az ezred politikai tisztje tartott. Forrás ezredénél minden hétfőn, szerdán és pénteken két órán keresztül folyt a politikai kiképzés. Tárnya: megbeszélése az általános politikai helyzetnek, pártkongresszusok anyaga; az imperialista országok kizsákmányolási módszerei, pillanatképek a baráti Szovjetunió honvédő háborújáról; minden esetben fontos tárgyként szerepelt a Vörös Hadsereg példát mutató bátorsága és, hogy ez a bátorság párosulva a munkásság szocialista lelkesedésével teremtette meg végül a békét. Sok esetben rámutattak arra, hogy a második világháború folytán a "fasizta hordák" soha nem nyomultak volna olyan mélyen a hatalmas Szovjetunió területére, ha az imperialistáknál diverzáns elemek nem szabotálták volna a Szovjetunió honvédő háborúját. - Nagy kitüntetés érte a magyar "néphadsereget" akkor, amikor a jelenben az élen járó Vörös Hadsereggel válllvetve harcolhat a béke megteremtésében. Az ilyen és ehhez hasonló eszmefuttatások, forrás szerint, a legénységet közömbösen hagyták és aki tehette, különösen az utóbbi időben, lógott az ilyen kiképzés alól. Az elmaradást azonban büntették és öt napi szigorítottat kapott az, aki megokolás nélkül távolmaradt a foglalkozástól.

Körlettakarítás: este 17 óra után a foglalkozás körlettakarítás és anyagkarbantartás volt. 19 órakor vacsora, amely levestől állt /lebbencs-, karalábé- és tarhonyaleves/, szombat-vasárnap hideg étel: kenyér gyümölcsizzal /köznyelven Micsurinzsir/. Vacsora után filmvetítést tartottak, amelyre, aki akart elmehetett. Forrás, egy alkalommal megnézett egy ilyen vetítést, amelyben a Szovjetunió katonáinak az életét mutatták be.

Gyengélkedő: általában minden ezredhez két orvos van beosztva. Forrás ezredénél azonban csak egy orvos volt. Ha egy honvéd gyengélkedőre akart jelentkezni, úgy a jelentkezést megelőző napon föliratkozhatott a gyengélkedő könyvbe. Forrás egyik napon rosszul lett, jelentkezett gyengélkedőre, de nem mehetett orvosi vizsgálatra, mert nem iratkozott föl előző nap. Hogy akkor még nem tudta, hogy másnap rosszul lesz, az nem számított.

Kimenő: ha a hét folyamán nem merült fel kifogás a honvéd ellen, úgy szombaton déltől éjjelig kimenőt kaphatott. Tisztesek számára reggel két óráig tarthatott a kimaradás. Vasárnap a honvédek 22 óráig, a tisztesek pedig 24 óráig kaphattak kimenőt.

Eltávozás: csak különleges alkalommal kaphatott a honvéd és ilyen esetekben is a szolgálati ut volt mindenkor mérvadó.

/more/

Parancskiadás: 21.30 perckor tartották, tárgyai ki kapott dicséretet, ki fenytést; kit hová vezényeltek, kit helyeztek át, stb.

Takarodó: 22 órakor volt.

SZOLGÁLATI UT.
The Official Way.

Ha egy honvédnek panasza volt és ebből kifolyólag az ezred, vagy osztályparancsnokhoz akart menni kihallgatásra, úgy azt csak a szolgálati ut szigorú betartásával tehetette. Ez a következőképpen történik: a honvéd jelentkezik rajparancsnokánál előadja szándékát és az okot, amiért az ezredparancsnokhoz akar menni; ha ez megadta az engedélyt, úgy jelentkezik szobaparancsnokánál, szintén előadva óhaját; utána az útegparancsnok következik, majd az osztályparancsnok és ezekután kerül ezredparancsnok elé.

Ha valakit politikai sérelem ért, vagy meghalt egy közvetlen hozzátartozója, vagy nézetelétérése támadt egy feljebbvalójával, akkor a szolgálati ut az útegpolitikai tisztén keresztül az osztály- illetve az ezredpolitikai tiszthez vezetett.

SZOLGÁLAT, ŐRSÉG.
Service and Guard Duties.

Ha egy honvéd a szolgálatból kifolyólag elhagyta a helyőrséget úgy szolgálati jegyet kap menetlevél kíséretében. Az ellátás az utra: napi 15 Forint készpénz és hideg élelem /konzerv, szalonna, vagy gyümölcsiz/, amely attól függött, mi volt éppen rak-táron. Ha tiszt hagyja el a helyőrséget szolgálatból kifolyólag, úgy 31 Forint napidíjat kapott, de kosztot nem.

Őrség: a csapatügyeletes tiszt este hat órakor tartotta az eligazítást. Az őrség tagjainak minden alkalommal megmagyarázta, hogyan őrködjenek a népi vagyon fölött, nehogy diverzánselemek behatoljonak, és szabotázs-cselekedeteket hajtsanak végre. Állandó éberségre van szükség, mert az imperialistáknak mindenhol vannak ügynökeik.

Az OROSHÁZA-i laktanyán belül hat felállítási hely volt. Jelszónak általában magyar városok neve volt megadva. Az őrök felállítását az őrparancsnok, vagy főlvezető végezte. Az őrség két óra hosszan át tartott, nagy hidegekben egy órán át, ha szép idő volt, nyáron négy órán keresztül álltak őr a honvédek.

/more/

A csapatzászlónál diszórség állt télen-nyáron két órán keresztül vigyázz állásban, géppisztollyal. A csapatzászlóval kapcsolatban azt tanították ugyanis, hogy az a csapat szíve; az adja az öntudatot a honvédnek a haza megvédésében és ezt bizonyítják a Szovjetunió nagy honvédó háborúja; akár milyen sokan hullottak is a harcolók soraiból az ellenség golyóitól találva, a csapatzászlók mindig magasan lobogtak a Szovjetunió egységei fölött, ezzel is hirdetvén a hadsereg legyőzhetetlen erejét! A tizedik tüzérezrednél a zászló az őrszobán volt elhelyezve, de általában a parancsnoki épület előtt van fölvonva.

SZABADSÁG A HONVÉDSÉGNÉL. Leave.

Az 1954-es kiképzési évtől kezdődően rendeleti uton szabályozták a honvédségnél légénységi állományuk és továbbsholgalók szabadságalapási kérdését.

A honvéd egy esztendőben négy nap szabadságot kap, ha politikai és katonai magaviselete nem adott okot ennek megtagadására.

Tisztesek nyégy-nyolc napig terjedő szabadságot kapnak, ha megfelelnek a politikai és katonai követelményeknek.

A továbbsholgalók szabadságalapja 24 nap egy évben és minden szolgalati év letelte után egy napot számitanak hozzá.

A szabadságrendezeit megelőző időkben a honvédségnél könnyű volt szabadsághoz jutni. Ez nem a felelős vezetők emberiségén mulott, hanem azon a tényen, hogy könnyű volt az ezredirodák-ról szabadságalos menetleveleket "szerezni". Azok ugyanis szanaszéjjel heverték íróasztalokon és egyéb helyeken, ahonnan a szemfüles honvéd feltűnés nélkül el tudta "szerezni". Az ilyen szabadságalos-levelet a honvédek tetszés szerint állitották ki maguknak és így igen sok visszaélés történ. Ezeknek a visszaéléseknek a megakadályozására tették közzé 1954-ben a szabadságalos rendeletet.

Ujabbán tehát a szabadságalos levelet másolattal állitják ki és sorszámmal látják el. A szabadság letelte után a honvéd az ilyen szabadságalos levelet köteles visszaadni; ezeket azután a másolathoz csatolják.

A rendelettől függetlenül azonban a honvéd szabadságal feljebbvalóinak kénye-kezdvétől függ. Ha például az ezredparancsnok elvtárs rosszkedvű volt, vagy éppen "másodnapos hangulatu" /ami nem ritkán fordul elő a népi hadseregnél/ ugy egyszerűen nem irta alá a szabadságalos levelet és a honvéd várhatott addig, amig az ezredparancsnok elvtárs jobb kedvre derült.

/more/

HAVI JUTTATÁSOK A HONVÉDSÉGNÉL.
Monthly Pay and Allowances.

Egy honvéd havonta 64 Forintot kap. Ebből elsején és 15-én kap 20-20 Forintot és 24 Forintért ugyancsak havonta kétszer 150 darab cigarettát.

Forrás fizetése, mint őrmester, egy hónapra 144 Forint volt. Ebből 60-60 Forintot elsején és 15-én fizettek ki neki, és 24 Forintért havonta kétszer 150 darab cigarettát utaltak ki számára.

Ezredparancsnoka /századosi rangban/ párttag, 2400 Forintot kapott. A beosztott tisztek havi fizetése körülbelül 1400 Forintot tett ki.

SZOVJET TANÁCSADÓK A HADSEREGNÉL.
Soviet Advisers in the Army.

Minden ezrednél egy tényleges állományú szovjet katonatiszt "mint katonai tanácsadó" működik. A tizedik tüzezezrednél a szovjet tanácsadó egy alezredes volt. A hadosztálynál is működnek ilyen tanácsadók és a BEKESCSABA-i hadosztály szovjet tanácsadója ezredesi rangban volt. Nevükre forrás nem emlékszik. Hivatalosan azt mondták, hogy ezeknek a tanácsadóknak munkája támogatni a fiatal magyar népi hadsereg tisztjeit, minden katonai vonatkozású kérdésben. Tulajdonképpen az a feladatuk, hogy ellenőrizték a magyar hadsereget és annak kiképzési menetét; egyszóval ahogy forrás mondja: "Hivatalos kémkedést végezni." Ők az urak és parancsnokok a magyar hadseregnél és bizonyára azért küldték őket, mert nem biznak az orosz tiszt elvtársak a magyar elvtársakban."

Ünnepségek és katonai felvonulások alkalmával forrás többször megfigyelte, hogy azok addig nem vehették kezdetüket, amíg a szovjet tanácsadó elvtárs meg nem jelent, jelt adván az ünnepség, vagy katonai felvonulás megkezdésére.

Ezeknek a tanácsadóknak, forrás szerint, igen jó sorukvan; szép villákban laknak, mindennel ellátják őket, állandóan egy Pobeda gépkocsi áll rendelkezésükre magyar civilruhás gépkocsi vezetővel.

HANGNEM A HADSEREGNÉL.
The Atmosphere within the Army.

Forrás szerint a hangnem különböző volt a hadseregnél.

/more/

A legkomiszabbak a pártbeli tisztek voltak. Ha ilyenekbe ütközött a honvéd, valamilyen nézeteltérés miatt, úgy bizonyára ő húzta a rövidebbet.

Forrásnak sok esetben volt alkalma megfigyelni, hogyan pofozkodnak és rugdossák egymást a tiszt elvtársak, sok esetben a legénység szeme előtt. Korcsmai verekedések tisztek és altisztek között napirenden voltak, de ilyen eseteknél is a párttagság játszott mindig rendkívüli szerepet; napirenden lévő dolog volt tovább, hogy ha -- akár ezredbeliek is, -- összerugták a port, rangra való tekintet nélkül a legválogatottabb trágárságokkal illették egymást. Jellemzésül elmond két esetet, melyek közül az egyiknél maga is bajba keveredett.

1954 nyarán BÉKÉSCSABA mellett a DOBOZ-i erdőben voltak nyári gyakorlaton táborban. Egyik vasárnap táncmulatságot hirdettek egy közeli tanyán. Forrás a műhely tisztjeivel és az egyik műmesterrel szintén részt vett a báli mulatságon. A tisztek hamarosan berugtak /egy főhadnagy és egy hadnagy/ de forrás maga is, ahogy mondja: jól a pohár fenekére nézett! Javában szórakoztak, midőn megjelent a "tábor kommandáns" egy főhadnagy, aki látván a tisztek ittas állapotát, forrást és műmester szaktársát hazaparancsolta a táborba. A műhelytisztok ezt durva beavatkozásnak vették; felszólították forrást és társát, maradjanak csak nyugodtan és mulassanak csak tovább. Az egyik műhelytiszt, hogy szavainak nyomatékot adjon, rá is rivalt a főhadnagra: "Főhadnagy elvtárs, hagyjál bennünket békén, ne dugd az orrodát olyan dologba, amihez semmi közöd!" A főhadnagy elvtárs ezen szörnyen fölháborodott és részeges "coki-kutyának" nevezte a műhelytisztet. Ebből aztán parázs szóváltás keletkezett, amelynek folyamán a műhelytiszt kést rántott a főhadnagra, mire az eliramodott. Forrás továbbra is ott maradt, és még hajnalig mulattak tisztjeikkel. Virradatkor indultak hazafelé és látták amint a táborkommandáns követi őket kerékpárjával. Nem mert ugyan a közelükbe menni, mert a tisztek megfenyegették, hogy leütik. Erre a főhadnagy elvtárs beletaposott a pedálba és eltűnt a szemük elől. Miután beérkezett a táborba, forrás azonnal ágyának dőlt. Alig aludt azonban valami keveset, arra riadt föl, hogy a csapatügyeletes tiszt ordít az arcába: "azonnal fölöltözni! Sorakozó!" Mire kiszaladt már ott sorakozott az egész ezred. KURILLA Miklós csapatparancsnokhelyettes vállaltgatta a népet, ki volt jelen az éjszakai botránynál az alantás rangúak közül. Közöttük volt természetesen forrásunk is, akinek ugyanugy, mint a többinek nyomban levették a derékszíját. KURILLA százados ott helyben megírta a letartóztatási jegyet, amely tíz nap szigorítottá lett kiállítva. A fogdának kijelölt hely egy 30 m²-es területe volt, szögesdróttal körülvéve, az erdő egyik tisztásán. Oda hajtották be őket, mint egy csorda tehenet, mert összesen tizenötön kaptak büntetést az éjjeli eseményekkel kapcsolatban. Csak a tiszteknek nem történt semmi bajuk és a sorakozó alkalmával szó nélkül nézték végig az eseményeket. Enni minden második napon kaptak és reggeli mosakodásra, mint az álltaokat hajtották le őket a Körös partjára.

/more/

Sorakozók alkalmával az egész ezred a fogda előtt sorakozott föl, hogy levonják a tanulságot a honvéd elvtársak. "Csak éppen azok hiányoztak, -- mondja forrás, -- a fogdából, akik tulajdonképpen az egész esetet részeg fejjel provokálták."

A hadseregben uralkodó szokások további jellemzésére forrás még elmondta, amikor szemtanuja volt 1955-ben FERTŐDÖN egy épületes pofozkodásnak egy táncmulatság alkalmával.

Egy ezredbeli tüzér szakaszvezető CSORBA /fnu/ elment feleségével a báli mulatságra. Javában táncoltak, amikor az egyik hadnagy elvtárs lekérte az asszonyt. Kis idő múlva a szakaszvezető visszakérte asszonyát. A hadnagy csak nem hagyta a dolgot annyiban és újra lekérte az asszonyt; addigra azonban a szakaszvezetőnek elege lett a dologból és odaszólt a tisztnek: Ez nem volt rest és válaszul mellbe vágta őt, mire CSORBA nem felejtett el visszaütni és ahogy forrás mondja, olyan csattanósat kent a hadnagy elvtárs orcájára, hogy annak orrán-száján dőlt a vér és nyomban összeesett. A zene elhallgatott és a szakaszvezető éppen derékon akarta kapni asszonyát, hogy elhagyják a helységet, de elébe állt egy TAKÁCS /fnu/ nevezetű gyalogos hadnagy, széket ragadott a markába és hatalmasat csapott vele CSORBA fejére a leválogatottabb káromkodások kíséretében. CSORBA összesett, de már addigra jött is a készültség és a verekedőket bevitték a helyőrségi laktanyába. CSORBA tüzérszakaszvezetőt hadbíróság elé akarták állítani, de volt egy hadbíró jó ismerőse, aki az ügyet elsimitotta és így megusztta az egészet tíz napi szigorítottnal. A verekedő tiszteket pár napra lecsukták, de különösebb bántódásuk nem esett.

End